

Blog kot učilnica in časopis

Blog as a Classroom and Newspaper

Monika Kovačič
I. osnovna šola Žalec
monika.kovacic@siol.net

Povzetek

V prispevku je predstavljena uporaba bloga pri izbirnem predmetu šolsko novinarstvo. Z blogom kot sodobnim učnim okoljem so se učenci srečali prvič, a so ga povsem prevzeli kot način aktivnega sodelovanja pri ustvarjanju spletnega časopisa. S študijo tega primera sem skušala ugotoviti, kako je uporaba tega sodobnega učnega okolja vplivala na aktivnosti učencev in posledično na njihovo znanje. Ugotovila sem, da so učenci poleg močne motivacije za delo pridobili vsa znanja po učnem načrtu, hkrati pa so izboljšali pisno izražanje, pravopisni zapis napisanega in pridobili veščine uporabe sodobne tehnologije, dela z blogom in sporazumevanja v spletnem okolju. Ozavestili pa so tudi odgovornost pri objavljanju prispevkov in izjav na spletu.

Ključne besede: blog, pisno sporočanje, sodobna učna okolja, izbirni predmet šolsko novinarstvo

Abstract

In the contribution, the use of blog in the elective subject of school journalism is presented. As a contemporary learning environment, the blog, students came across for the first time. They totally seized it as a way of an active involvement in creating an online newspaper. With the study of this case I tried to discover how the use of this contemporary learning environment influenced the activity of students and consequently their knowledge. I found out that students, beside the strong motivation for work, also gained all the knowledge according to the school curriculum. They also improved their written communication, spelling and gained the skills for the use of modern technology, working with blogs and communicating in the web environment. Students became aware of the obligation and responsibility of publishing contributions and statements on the web.

Keywords: blog, written communication, contemporary learning environment, elective subject school journalism

1 Namesto uvoda pa “dve muhi na en mah”

Učitelji morajo biti v družbi znanja odprti za spremembe, pri delu inovativni ter motivirani za pridobivanje novih kompetenc, zlasti za kompetence s področja uporabe IKT tehnologije pri aktivnem procesu poučevanja in učenja učencev.

Z inovativnim pristopom pri izbirnem predmetu šolsko novinarstvo sem želela pri učencih krepiti samostojnost pri pripravi in objavljanju prispevkov, hkrati pa sem želela, da ima opravljeno delo tudi praktično vrednost.

Pri šolskem novinarstvu so učenci prejšnja leta spremljali dogajanje na šoli in pisali prispevke, ki smo jih objavljali v lokalnih časopisih, ob koncu šolskega leta pa so bili prispevki objavljeni v šolskem glasilu. A včasih je minilo kar nekaj mesecev, da so učenci dejansko videli objavo svojega prispevka, da so videli rezultat svojega dela. Zato je začetna delovna vnema v drugi polovici šolskega leta pogosto popuščala, moje aktivnosti pri vodenju in spodbujanju učencev pa so se povečevale. Bil je potreben korak proti učencem, korak v njihov svet. Še vedno so želeli sodelovati pri ustvarjanju časopisa, a ustvarjanju takega časopisa, s katerim bi resnično informirali ljudi. Potrebovali so več “akcije”, več bližnjih ciljev in več dosežkov, ki jih lahko sami in drugi vidijo v aktualnem času. Zato sem zasnovala spletni časopis, ki omogoča hitrejšo posredovanje in obnavljanje informacij ter takojšnji učinek objave, hkrati pa zanj ne potrebujemo materialnih stroškov za tisk.

Z inovativno zasnovo sodobnega učnega okolja mi je uspelo oboje: učenci so s samostojnim objavljanjem prispevkov v blogu informirali širšo javnost o šolskem dogajanju in usvojili pričakovana znanja po učnem načrtu.

2 Zakaj blog?

Blog ali spletnik (ang. weblog) je izraz za spletni zapis ali spletni dnevnik, ki ga lahko uporablja vsak, ki zna uporabljati svetovni splet. Danes je bloganje postalo priljubljeno sredstvo za množico spletnih uporabnikov, s katerimi lahko izražajo in delijo mnenja, komunicirajo, sodelujejo, razpravljajo in se odzivajo (Suhadolc, 2007).

Ker je namen bloga objava vsebin, slik, zapisov itd., ki jih nenehno osvežujemo, da bi bili na vpogled vsem uporabnikom spleta, se mi je zdel zanimivo in uporabno spletno orodje za uporabo pri izbirnem predmetu šolsko novinarstvo. Dejstvo, da imajo učenci radi delo z računalnikom in da je spletno sporazumevanje in sporočanje privlačno med mladimi, sta mojo izbiro samo potrdili. Hkrati pa se mi zdi uporaba bloga prijazna in učinkovita rešitev tako za tiste, ki blog pišejo, kot za obiskovalce. Z vnaprej pripravljenimi predlogami je za pisce besedil enostaven za uporabo in hkrati pregleden za bralce. Zelo je privlačen tudi zaradi možnosti soustvarjanja oblike strani, izbire predloge, barv, dodajanja slik, zvočnih in video datotek in omogoča predstavljanje dela na vizualno privlačen način.

V obliki bloga sem si zamislila šolski spletni časopis, saj blog omogoča objavljanje vseh aplikacij in vsebin, ki naj bi jih učenci pri izbirnem predmetu spoznali. Učencem sem dala priložnost aktivnega sodelovanja in soustvarjanja časopisa, kar jim je zelo všeč. Z učenci blog urejamo, v njem objavljamo aktualne dogodke na šoli in druge prispevke, hkrati pa nam služi kot aktivno učno okolje. Blog kot novo tehnologijo za širjenje znanja med drugimi opisujejo tudi Park, Heo in Lee (2011), ki ga predstavijo kot odlično sredstvo za pomoč učencem pri pisanju in izražanju. Kot dobra izbira za učni proces se je izkazal tudi pri nas. Preko povezave

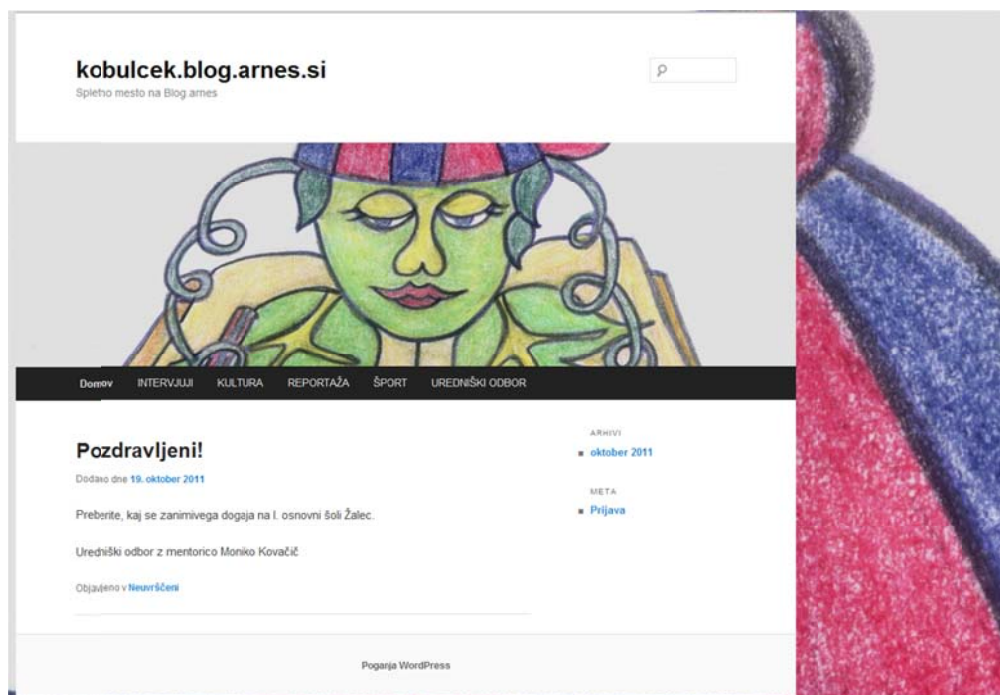
s šolske spletne strani pa je na vpogled vsem, ki jih zanima dogajanje na šoli ali delo šolskih novinark.

2.1 Od ideje do izdelka

Učenci so bili nad idejo navdušeni in kot mentorica sem morala najprej zagotoviti nekaj tehničnih podrobnosti. Blog sem ustvarila pri domeni Arnes, ker je preverjeno spletno mesto in zagotavlja omrežne storitve organizacijam s področja raziskovanja, izobraževanja in kulture. Blog na blog.arnes.si pa, za razliko od ostalih ponudnikov za ustvarjanje blogov, ne vsebuje reklamnih sporočil in nepreverjenih povezav, kar je za uporabo v vzgoji in izobraževanju zelo pomembno.

S soglasjem staršev in vodstva šole sem pridobila arnesove spletne naslove in gesla za vse učence, saj lahko [blog.arnes](http://blog.arnes.si) aktivno uporabljajo samo arnesovi uporabniki. To je z vidika namena bloga dobro, ker zmanjšuje možnost zlorabe in neprimerne komentiranja, mentor pa ima več preglednosti nad uporabniki in njihovim objavljanim prispevkov ter komentarjev.

Sledila je učna ura v računalniški učilnici. Učenci so se s pridobljenimi gesli vpisali v ustvarjen blog in se seznanili z osnovnimi orodji, ki jih pri objavljanju prispevkov potrebujejo. Osnovne veščine dela z blogom so hitro usvojili, prav tako tudi osnovna orodja bloga.

Slika 1: Začetna stran bloga (spletnega časopisa)

Z učenci smo določili rubrike, ki jih bo časopis imel, in “bloganje” se je začelo. Pri pouku (enkrat na teden ena šolska ura) so učenci spoznavali različna publicistična besedila, različne oblike novinarjevega sporočanja in druga teoretična znanja predpisana z učnim načrtom, temu pa je sledilo praktično delo. Učenci so razdeljeni v uredniške odbore, ki so zadolženi za različna področja. Tako sledijo različnim šolskim dogodkom, o katerih morajo napisati prispevek. S tem utrjujejo znanje o publicističnih besedilih in se preizkušajo pri tvorjenju takih besedil, ki jih objavijo v blogu (spletnem časopisu). Usvojeno znanje praktično

uporabijo, z napisanim besedilom pa se širša javnost lahko seznani s šolskim dogajanjem. Tako pokrivamo dva cilja: učenje in praktičen namen sporočanja širši javnosti.

Tudi možnost komentiranja pri blogu sem uporabila v sklopu učnega okolja, in sicer z namenom izboljševanja pisnega izražanja in izmenjave mnenj. S komentarjem ob objavljenem prispevku sem učence spodbujala k popravkom, ko pa je bil prispevek ustrezen, sem možnost komentiranja izključila. Komentarje pa uporabljamo tudi kot izmenjavo mnenj pri prispevkih, za katere ocenimo, da bi lahko z objavljenimi izmenjavami mnenj k razmišljanju spodbudili tudi bralce. Tako je bilo npr. pri oceni gledališke predstave, ki so si jo učenci ogledali. V takem primeru ostanejo komentarji vidni in jih ne odstranjujem.

Delo z blogom in urejanjem spletnega časopisa poteka zelo utečeno. Učenci so ga povsem sprejeli in so tako samoiniciativni, da sami navajajo ideje, kaj bi še lahko napisali in kako. Sami sledijo dogajanju na šoli in predlagajo, kdo bo napisal članek. Delo in učenje potekata zelo spontano, nastajajo dobri prispevki, učencem pa je tak način dela v veselje.

2.2 Ugotovitve

Pri tako zastavljenem delu sem razvijala tudi svojo profesionalno rast na področju rabe in uporabe IKT; morala sem se najprej sama naučiti, da sem lahko učila, in ob delu prihajam vedno znova do novih spoznanj. Seveda se mi je takoj porajalo vprašanje, ali bo sodoben in po eni strani zelo sproščen način dela prinesel zahtevano raven znanja, ki pa jo učenci vendarle morajo doseči. Po nekaj mesečnem delu je odgovor zelo spodbuden.

Ugotovila sem, da imajo učenci močno motivacijo za delo. Zavedam se, da imajo učenci navadno pri izbirnih predmetih izrazitejšo motivacijo za delo, ker se navadno vključijo k izbirnemu predmetu, ki jih veseli in ki jim je všeč. A učencem lahko z njihovo vključenostjo v delo povečujemo motiviranost (Marentič Požarnik, 2003), uporaba sodobne tehnologije, ki je učencem blizu, pa motiviranost še dodatno povečuje (Liu, Horton, Olmanson, Toprac, 2011). Z uporabo bloga kot učnega okolja dajemo učencem možnost aktivnega sooblikovanja in vplivanja na stvarnost in osmislimo teoretično pridobljeno znanje. Blog kot sodobna spletna možnost je primerna za objavljane vsebin za potrebe spletnega časopisa, učencem pa je blizu in zato še bolj zanimiva. Četudi morajo napisati nekaj za šolo, je to veliko bolj zabavno, ker lahko to storijo na način, ki jih spominja na klepet s prijatelji.

»Naloge za novinarstvo so vedno tako zabavne. Prijavim se v Kobulčka (op. a. blog – spletni časopis), pregledam, kaj so napisale sošolke in potem natipkam, kar je treba. /.../ Ja, včasih moram popravljati in pisati ponovno, ker dobim komentar od učiteljice, a je to spet fajn, ker tipkam ...«

Prvi poskusi pisanja novic in člankov so bili okorni in učenci so jih morali večkrat popravljati. Nestrpno so čakali moj komentar in potem so pridno popravljali besedila tako dolgo, da so dosegli zahtevano raven. Z nenehnim popravljanjem so se urili v pisanju in nevede izboljševali svoje pisno izražanje. Sedaj je mojih komentarjev manj, učenci pa pišejo vsebinsko bogatejše in daljše prispevke.

Tudi pravopisno so zapisi vedno bolj ustrezni in pravilni. Najprej so jim velike preglavice povzročala ločila in stičnost le-teh. Ugotovila sem, da učenci kljub zelo pogosti uporabi računalnika v najrazličnejše namene, ne znajo pravilno zapisovati besedil in so zelo nevešči dela z urejevalnikom besedil. Zato sem eno učno uro izpeljala v računalniški učilnici in jo

namenila razlago o stičnosti ločil in urejanju besedil v osnovnem urejevalniku besedil, učenci pa so morali praktično izvesti nekaj osnovnih vaj. Opazila sem, da se pri objavah v blogu izboljšuje tudi pravopisna ustreznost zapisanega, kar kot pozitiven učinek navajata tudi Vebrianto in Osman (2011).

Čeprav so učenci večji uporabi različnih spletnih omrežij in aplikacij, so pridobili tudi znanja na tem področju. Predvsem pri urejanju bloga in dodajanju različnih gradiv. Pridobitev najrazličnejših znanj so omenjali tudi sami učenci:

»Ker blog uporabljam tudi sama, se pri tem nisem naučila veliko novega. Sem pa pokazala sošolki, kako se to dela.«

»Veliko stvari sem že znala /.../ urejanje bloga je bilo pa novo.«

»Komentirati znamo vsi, samo dodati sliko sem se morala pa naučiti.«

Opazila sem, da so bili učenci najprej zadržani pri objavljanju in da niso komentirali dogodka povsem sproščeno, ker so se zavedali, da bodo to brali tudi drugi. O tem smo se pogovarjali pri pouku in povedali so, da vedo, da ne morejo napisati kar vsega. Spodbujala sem jih k pristnemu izražanju njihovih misli, hkrati pa sem jih vodila k ozaveščanju pomena resnicoljubnosti in spoštovanja ljudi (tistih, o katerih pišemo, in tistih, ki bodo brali). Tako smo ves čas utrjevali tudi novinarsko etiko. Ozavestili so tudi dolžnost do odgovornega objavljanja prispevkov in izjav, ne samo v našem blogu, ampak tudi drugod na spletu. Samokontrola misli je začela delovati.

»Sem kar nehala toliko komentirati po facebooku. Potem pa vsi berejo tiste neumnosti. Zdaj vedno pomislim, komu pišem in kdo vse lahko to bere. Pa ni več zabavno /.../ je pa fajn napisati kdaj kaj takega, ko je bilo tako zabavno, da hočem, da vsi izvedo.«

»Sedaj znam bolje presoditi, kaj je primerno za objavo in kaj ne.«

3 Zaključek

Sodobna tehnologija in sodobni načini sporazumevanja imajo prednosti in so lahko odlična spodbuda za delo, učenci lahko tudi s pomočjo takšnih sodobnih učnih okolij pridobijo kvalitetno znanje. A ne smemo pozabiti, da še vedno potrebujejo odrasle – učitelje, da bdimo nad njihovimi "dejanji" in da usmerjamo njihovo zvedavost. Učitelji smo pomembni, ker je tudi izvedba sodobnega pristopa s sodobno tehnologijo odvisna samo od dobrega učitelja, ki bo znal z idejo, možnostmi in pristopom pripraviti tako gradivo, ki bo od učencev zahtevalo aktivnost in usvajanje znanja. Pomemben del učiteljevega dela je tudi posredovanje povratnih informacij, s pomočjo katerih učence usmerjamo k zastavljenemu cilju. Za učitelja vsekakor to ni lažja pot, ker zahteva veliko dela, priprav in nenehnih izboljšav. Se pa splača, še posebno, če vsaj kakšen učenec reče:

»Res je "ful fajn", ker se ni treba učiti za spraševanje in teste. Pri pouku se pogovarjamo, potem sprašujemo, fotografiramo ... na koncu pa na blog pišemo.«

Ko bi le vedeli, koliko procesov učenja in miselnih operacij naredijo s tem, ko se sami pripravijo za delo, sprašujejo, pišejo ... in kako veliko se s tem naučijo, pa četudi se niso suhoparno učili za spraševanje. Po mojem mnenju ne bi več blogali. Sploh pa ne z mano. Ali pa bi blog želeli uporabljati tudi pri drugih predmetih. Kdo ve?

Blog je vsekakor primerna sodobna spletna aplikacija tudi kot učno okolje. Je primeren za uporabo v vzgojno-izobraževalne namene in za spodbujanje aktivnega dela učencev. Učitelji

ga lahko pri različnih predmetih prilagodijo učnemu procesu in ciljem, ki naj jih učenci usvojijo.

Viri

Liu, M., Horton, J., Olmanson, J., Toprac, P. (2011): A study of learning and motivation in a new media enriched environment for middle school science, Published online: 27 February 2011_ Association for Educational Communications and Technology 2011 Education Tech Research Dev (2011), No. 59, str. 249–265.

Marentič, Požarnik, B. (2003): Psihologija učenja in pouka, DZS, Ljubljana.

Park, Y., Heo, G. M., Lee, R. (2011): Blogging for Informal Learning: Analyzing Bloggers' Perceptions Using Learning Perspective. Educational Technology & Society, Vol. 14, No. 2, str. 149–160.

Suhadolc, J. (2007): Nove priložnosti e-komuniciranja, GV založba, Ljubljana.

Vebrianto R. in Osman K. (2011): The effect of multiple media instruction in improving students' science process skill and achievement, Social and Behavioral Sciences, No. 15, str. 346–350.

<http://kobulcek.blog.arnes.si/> (1. 12. 2011)

<http://www.arnes.si/> (1. 12. 2011)